

MEDIA, INTERNET EN RECHTEN

“Het lastige van het internet is dat je niet altijd kunt achterhalen wie jouw werk erop heeft gezet”

Manon Thomas die zichzelf naakt terugziet in een gestolen privé-filmpje op het internet. Een foto van Prinses Amalia die op een website voor pedofielen verschijnt. De film Zwartboek die illegaal te downloaden is. Het zijn allemaal voorbeelden van het problematische karakter van ICT en recht. Marco Gerritsen is advocaat en partner bij Van Diepen Van der Kroef en is gespecialiseerd in ICT-recht. Hij spreekt over de problemen met betrekking tot ICT en recht, het auteursrecht in het bijzonder.

Marco Gerritsen is sinds 1993 werkzaam bij advocatenkantoor Van Diepen Van der Kroef. Van 1999 tot 2005 gaf hij leiding aan de Haagse vestiging. Sinds twee jaar is hij weer terug in Amsterdam, van waaruit hij leiding geeft aan de sectie IE, ICT & Media. Van Diepen Van der Kroef behoort met circa 130 advocaten tot de top van de Nederlandse advocatuur. Gerritsen stelt dat je als advocatenkantoor naar specialismen toegroeit voor het leveren van een steeds betere service. In verband met zijn ICT-praktijk heeft hij de negen maanden durende specialisatieopleiding Informaticarecht gevolgd.

PROBLEMEN OVER ICT

De ICT is een groeiende sector die volgens Gerritsen wordt gekenmerkt door slechte transparantie. Gerritsen vertelt dat hij en zijn team met name ondernemers begeleiden of helpen bij conflicten: “Problemen zijn vaak het gevolg van onvoldoende kennis van zaken. Op het gebied van de automatisering zijn er vaak problemen ten aanzien van de rechten en plichten die voortvloeien uit licentiecontracten. Als je een automatiseringsproject begint, is het goed om vooraf grondig met de bouwer van het softwarepakket te bespreken wat je precies verwacht. Echter, zelfs bij goed doorgesproken projecten gaat er vaak

toch het een en ander mis. Als je ten tijde van het probleem pas naar een advocaat gaat, is het vaak al te laat. Je kunt beter bij het begin van het automatiseringsproject advies inwinnen. Advocaten zijn weliswaar niet goedkoop, maar achteraf fouten herstellen of procederen kan een ondernemer aanzienlijk meer geld kosten. Wij kunnen met onze kennis goed vooraf bekijken wat een klant wil, wat van de bouwer wordt verwacht, wat de valkuilen zijn en ga zo maar door.”

AUTEURSRECHTEN

Auteursrecht, ook wel bekend als copyright, is het exclusieve recht van de auteur om zijn werk openbaar te maken of te vermenigvuldigen. Dergelijke werken kunnen betrekking hebben op tekst, kunst, video of foto's. Allemaal voorbeelden van zaken die ook op het internet verschijnen. Gerritsen legt uit dat het auteursrecht niet zozeer gekoppeld is aan de techniek. Dit betekent dat de werken van een auteur niet zomaar op het internet gebruikt mogen worden. De maker heeft alle exploitatierechten, tenzij die bij akte zijn overgedragen. Indien iemand jouw werk zonder toestemming plaatst, is dit een inbreuk op je rechten en is juridische actie mogelijk. “Het lastige aan het internet is alleen dat je niet altijd kunt achterhalen wie jouw werk erop heeft gezet. Bij de ongewenst geplaatste foto's van Prinses Amalia konden ze dit wel achterhalen, maar in veel gevallen kom je daar niet achter. Als er bijvoorbeeld via een server op de Kaaiman eilanden illegaal muziek kan worden gedownload, waar moet je dan zijn? De serviceprovider is in beginsel niet aansprakelijk. Het geval van het ‘illegaal’ downloaden van muziek alleen al is een heikele kwestie. Wie kan worden aangesproken? De maker van de software waarmee de muziek kan worden gedownload? Hij heeft eigenlijk alleen maar een softwareprogramma gemaakt.” Het is algemeen bekend dat de muziekindustrie worstelt met de inbreuk op auteursrechten. Zij doen er alles aan om het illegaal downloaden tegen te gaan en hun rechten te beschermen. De muziekindustrie zou het liefst dergelijke softwareprogramma's verbannen. Ech-

ter, een internetbestand (met muziek of een film) downloaden mag in beginsel, maar een bestand uploaden weer niet.

HET RECHT OP PRIVACY

Met de opkomst van het internet zie je tegenwoordig het verschijnsel om naaktfoto's of filmpjes van ex-partners op het internet te zetten. Met name beroemdheden moeten het ontgelden. Enkele jaren geleden verscheen er een seksvideo van Paris Hilton op het internet en ook Pamela Anderson is dit leed niet bespaard gebleven. Hoewel men zich in deze gevallen kan afvragen in hoeverre het hier gaat om ongewenste exposure, blijft het een feit dat het recht op privacy wordt geschonden. Maar ook ruzies worden in de media uitgevochten: “In eigen land hebben we de affaire rond de gepubliceerde foto's van de woning van Belinda Meuldijk. Rob de Nijs zou de foto's van de vervuilde villa van zijn ex Belinda Meuldijk hebben gemaakt, die vervolgens zonder toestemming werden gepubliceerd. Het blad Privé werd daarvoor al door de rechter veroordeeld. Tussen Belinda Meuldijk en Rob de Nijs loopt nog een procedure. Het probleem is echter dat het kwaad al is geschied.” De benadeelde kan schadevergoeding claimen, maar in Nederland gaat het niet om grote bedragen. Voor het grote geld moet je in de Verenigde Staten wonen: “Daar is het zeker opportuun om een schadeclaim in te dienen. In Nederland kun je je afvragen of de vergoeding de moeite van het procederen waard is. Maar in Amerika kun je miljoenen eisen.”

VERZILVERBARE POPULARITEIT

Een onderdeel van het auteursrecht is het portretrecht. Het geeft de geportretteerde het recht zich te verzetten tegen commercieel gebruik van zijn/haar portret. Gerritsen: “Een bekend persoon kan dit recht gebruiken om misbruik van publicatie van zijn portret tegen te gaan. Beroemdheden worden nog weleens gebruikt voor een reclameuiting. Je hebt dan echter te maken met een verzilverbare populariteit. Johan Cruijff is bijvoorbeeld zo bekend dat zijn hoofd goud waard is. Hij kan dan ook

met succes derden aanspreken wanneer zijn portret zonder toestemming voor reclamedoeleinden wordt gebruikt. Veel mensen weten inmiddels wel dat je niet zomaar een foto van een bekende persoon kunt gebruiken voor reclamedoeleinden, maar men zoekt toch altijd weer de grenzen op. Zo werd Jan Peter Balkenende op een reclameposter afgebeeld als pornoster. Weliswaar was een balk voor zijn ogen geplaatst, maar het was toch wel duidelijk dat het de premier betrof. De rechter oordeelde dat het portret van de premier op de website van de inbreukmaker moest worden gehaald en dit niet meer mocht worden gebruikt. Meer recent werd de reclamecampagne van Katja Schuurman voor de Gouden Gids nageaapt. Een concurrent van de Gouden Gids zette een Katja Schuurman look alike in, die overigens van achteren werd afgebeeld, maar wel in vrijwel identiek geel pakje. Desondanks oordeelde de rechter dat het ‘net-niet-portret’ toch afbreuk deed aan de rechten van Katja Schuurman. Voornoemde gevallen blijken over het randje te zijn en deze publieke personen kunnen zich hier dan ook tegen verzetten.”

De ICT is een groeiende sector die volgens Gerritsen wordt gekenmerkt door slechte transparantie.

VERVOLGEN

Kortom, er zijn nogal wat heikele juridische kwesties rond het internet. Weliswaar kun je een en ander contractueel regelen, maar derden kunnen, in strijd met de gemaakte afspraken, het werk of portret toch zonder toestemming plaatsen. Door de werkwijze van het internet is rechterlijke vervolging soms moeilijk. Gerritsen hierover: “Als mensen worden gepakt, kunnen ze civielrechtelijke worden aangepakt. Ook loop je het risico om strafrechtelijk te worden vervolgd. Voor het opzettelijk inbreuk maken op het auteursrecht van een ander, bijvoorbeeld het illegaal verspreiden van foto's, muziek of films, kun je zelfs gevangenisstraf krijgen.”

Fotografie: KAREN VELOKAMP ■